



SAMKEPPNISEFTIRLITIÐ

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið  
b.t. Unnar Elfu Hallsteinsdóttur  
Sölvhólgötu 7  
101 Reykjavík

Afrit

Reykjavík, 18. desember 2018  
Tilv.: 1812002

**Efni: Umsögn skv. 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012 vegna Frakt flutningsmiðlunar ehf. og Samskipta ehf.**

Samkeppniseftirlitinu barst beiðni frá samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu um umsögn, skv. 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012, dags. 5. desember sl. Með umsagnarbeiðni ráðuneytisins fylgdi afrit af erindi Íslandspósts ohf. (hér eftir Íslandspóstur) til ráðuneytisins, dags. 30. nóvember sl.

Í umræddu erindi Íslandspósts kemur fram að þann 27. nóvember 2015 hafi forsætisráðherra ákveðið að ePóstur ehf., Frakt flutningsmiðlun ehf. (hér eftir Frakt flutningsmiðlun) og Samskipti ehf. (hér eftir Samskipti), dótturfélög Íslandspósts, skyldu ekki falla undir gildissvið upplýsingalaga. Undanþáguna skyldi endurskoða eigi síðar en 15. desember 2018. Í erindinu er þess farið á leit við samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra að hann leggi til við forsætisráðherra að áframhaldandi undanþága frá gildissviði upplýsingalaga verði veitt í tilviki Frakt flutningsmiðlunar og Samskipta, sbr. fyrrgreinda heimild í 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga. Er með bréfi yðar óskað eftir umsögn um framangreint erindi.

Í athugasemdum við 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga segir að skilyrði þess að undanþágunni verði beitt séu í grundvallaratriðum þau að starfsemi viðkomandi aðila geti ekki talist til hefðbundinnar opinberrar starfsemi, svo sem þjónustustarfsemi sem fram fer á grundvelli laga, og að starfsemi hans sé að nær öllu leyti í samkeppni við einkaaðila. Jafnframt er tekið fram að ákvörðun um það hvort tiltekið fyrirtæki geti fallið undir undanþágureglu 3. mgr. 2. gr. frumvarpsins verði að byggja á sérstöku mati á starfsemi viðkomandi fyrirtækis og markaðsaðstæðum á því sviði sem það starfar á. Þá er einnig tekið fram að undanþágunni beri að beita af mikilli varfærni og er m.a. vísað til þess að skv. 3. tölul. 10. gr. frumvarpsins (4. tölul. 10. gr. upplýsingalaganna) sé heimilt að takmarka rétt almennings til aðgangs að gögnum vegna samkeppnishagsmuna opinberra fyrirtækja og stofnana. Sú undanþága ætti oftast að nægja til að tryggja samkeppnislega hagsmuni fyrirtækja og stofnana sem eru í eigu opinberra aðila. Með 3. mgr. 2. gr. sé á hinn bóginn



leitast við að einfalda afmörkun á gildissviði upplýsingalaga gagnvart þeim fyrirtækjum sem einvörðungu, eða að langstærstum hluta, sinna starfsemi sem er samkeppnisrekstri.

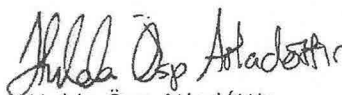
Við mat á því hvort félögin Frakt flutningsmiðlun og Samskipti uppfylli skilyrði 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga vísast til meðfylgjandi umsagna Samkeppniseftirlitsins til forsætisráðuneytisins, dags. 22. október 2014. Þar kom fram það mat eftirlitsins að bæði félögin starfi eingöngu á samkeppnismarkaði, þ.e. í samkeppni við aðra einkaaðila. Starfsemi Samskipta felist aðallega í ljósrítun, starfrænni prentun, meðferð skjala og annarri sérhæfðri þjónustu við einstaklinga, hönnuði og rekstraraðila. Starfsemi Fraktmiðlunar felist aftur á móti aðallega í flutningum milli landa. Með hliðsjón af því sem fram kemur í erindi Íslandspósts, dags. 20. nóvember sl., verður ekki sé að starfsemi framangreindra félaga hafi tekið breytingum á síðastliðnum þremur árum.

Umræddum félögum hefur ekki verið falið að taka stjórnvaldsákvæðanir eða sinna þjónustu sem liður í opinberu hlutverki stjórnvalds. Starfsemi félaganna er þannig einkaréttarlegs eðlis og getur ekki talist til hefðbundinnar opinberrar starfsemi þrátt fyrir að vera í meirihlutaeigu íslenska ríkisins gegnum móðurfélag sitt Íslandspóst.

Er það mat Samkeppniseftirlitsins að ef umrædd dótturfélög Íslandspósts væru skyldug til að hlíta reglum upplýsingalaga um aðgengi almennings að upplýsingum teldi Samkeppniseftirlitið hættu á því að skapast myndi ójafnræði í upplýsingamiðlun á samkeppnismarkaði sem óheppilegt væri í samkeppni keppinauta.

Að framangreindu virtu mælir Samkeppniseftirlitið með því að félögin Frakt flutningsmiðlun og Samskipti verði áfram veitt undanþága frá upplýsingalögum skv. 3. mgr. 2. gr. laganna.

Virðingarfyllst,  
Samkeppniseftirlitið

  
Hulda Ösp Atladóttir

**Meðfylgjandi:**

Afrit af bréfi Samkeppniseftirlitsins til forsætisráðuneytisins, dags. 22. október 2014. Umsögn skv. 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012 vegna Frakt flutningsmiðlunar ehf.

Afrit af bréfi Samkeppniseftirlitsins til forsætisráðuneytisins, dags. 22. október 2014. Umsögn skv. 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012 vegna Samskipta ehf.

Afrit



SAMKEPPNISEFTIRLITIÐ

| Samkeppniseftirlitið |            |        |    |
|----------------------|------------|--------|----|
| Málar                | 1405004    | Atm.   | HP |
| Bréla:               | 3270       | Aðst.  | HP |
| Mólt.                | 22.10.2014 | Fskj.  |    |
| Ath.                 |            | Takun. |    |

Forsætisráðuneytið  
bt. Páls Þórhallssonar  
Stjórnarráðshúsinu  
150 Reykjavík

Reykjavík, 22. október 2014

Tilv.: 1405004

**Efni: Umsögn skv. 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012, vegna Samskipta ehf.**

Samkeppniseftirlitið vísar til beiðni forsætisráðuneytisins, dags. 6. maí sl., um umsögn skv. 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga nr. 140/2012. Líkt og fram kemur í bréfi yðar er í nefndu ákvæði upplýsingalaga kveðið á um að ef starfsemi lögaðila, sem fellur undir 2. mgr. 2. gr. laganna, sé að nær öllu leyti í samkeppni á markaði, geti forsætisráðherra að fenginni umsögn Samkeppniseftirlitsins, ákveðið að lögaðillinn skuli ekki falla undir gildissvið laganna eða dregið slíka ákvörðun til baka. Í fyrrnefndum tilvikum er um að ræða undanþágu frá meginreglu upplýsingalaganna um upplýsingarétt almennings.

Á grundvelli beiðni frá Samskiptum ehf. (hér eftir Samskipti) hefur innanríkisráðherra nú lagt til við forsætisráðherra að ákveðið verði að Samskipti skuli ekki falla undir gildissvið upplýsingalaga og með bréfi yðar er óskað eftir umsögn Samkeppniseftirlitsins um þá tillögu.

Í athugasemdum við 3. mgr. 2. gr. upplýsingalaga segir að skilyrði þess að undanþágunni verði beitt séu í grundvallaratriðum þau að starfsemi viðkomandi aðila geti ekki talist til hefðbundinnar opinberrar starfsemi, svo sem þjónustustarfsemi sem fram fer á grundvelli laga, og að starfsemi hans sé að nær öllu leyti í samkeppni við einkaaðila. Jafnframt er tekið fram að ákvörðun um það hvort tiltekið fyrirtæki geti fallið undir undanþágureglu 3. mgr. 2. gr. frumvarpsins verði að byggja á sérstöku mati á starfsemi viðkomandi fyrirtækis og markaðsaðstæðum á því sviði sem það starfar á. Þá er einnig tekið fram að undanþágunni beri að beita af mikilli varfærni og er m.a. vísað til þess að skv. 3. tölul. 10. gr. frumvarpsins (4. tölul. 10. gr. upplýsingalaganna) sé heimilt að takmarka rétt almennings til aðgangs að gögnum vegna samkeppnishagsmuna opinberra fyrirtækja og stofnana. Sú undanþága ætti oftast að nægja til að tryggja samkeppnislega hagsmuni fyrirtækja og stofnana sem eru í eigu opinberra aðila. Með 3. mgr. 2. gr. sé á hinn bóginn leitast við að einfalda afmörkun á gildissviði upplýsingalaga gagnvart þeim fyrirtækjum sem einvörðungu, eða að langstærstum hluta, sinna starfsemi sem er samkeppnisrekstri.

Með vísan til framangreinds telur Samkeppniseftirlitið ljóst að umsögn stofnunarinnar eigi að varða og fjalla um starfsemi viðkomandi fyrirtækis og markaðsaðstæður á því sviði

Borgartún 26, 125 Reykjavík, pósthólf 5120

Sími 585 0700, Fax 585 0701

samkeppni@samkeppni.is, www.samkeppni.is



sem það starfar á, og þá sérstaklega hvort starfsemi umrædds aðila sé að nær öllu leyti í samkeppni við einkaaðila.

Eins og fram kemur í erindi Samskipta til innanríkisráðuneytisins eru Samskipti að fullu í eigu Íslandspósts ohf., hlutafélags í eigu íslenska ríkisins.

Samskipti starfa eingöngu á samkeppnismarkaði, þ.e. í samkeppni við aðra einkaaðila, en starfsemi Samskipta felst aðallega í ljósrítun, stafrænni prentun, meðferð skjala og annarri sérhæfðri þjónustu við einstaklinga, hönnuði og rekstraraðila. Samkvæmt samþykktum félagsins sé tilgangur þess skilgreindur sem rekstur prentsmiðju, bókbandsstofu og plást húðunarþjónustu og skyldri starfsemi.

~~Samkeppniseftirlitið óskaði eftir frekari upplýsingum um starfsemi og aðstæður Samskipta með bréfi til forsætisráðuneytisins, dags. 26. júní 2014. Með svarbréfi ráðuneytisins fylgdu upplýsingar með svörum frá Samskiptum. Þar kemur fram að sé litið á prentmarkaðinn í heild sé áætluð markaðshlutdeild Samskipta innan við 0,5%. Ef prentmarkaði sé skipt upp í annars vegar prentun bóka og tímarita og hins vegar aðra prentun, svokallað einfalt prentverk, þá starfi Samskipti á einföldum prentþerkaði og hafi á þeim markaði einnig innan við 0,5% markaðshlutdeild.~~

Sé einföldu prentverki skipt niður í undirmarkaði, þ.e.a.s. smáprent, stafræna prentun, merkingu (stórprent) og annað prentverk, þá megi ætla að markaðshlutdeild Samskipta sé hærri í tveimur fyrrnefndu undirmörkuðunum, en þó undir 5% í báðum tilvikum.

Meðal helstu keppinauta í smáprenti séu aðilar á borð við Odda, Prentmet og Ísafold og fleiri aðilar, en í merkingu séu helstu keppinautarnir aðilar á borð við Merkingu, Logoflex, Áberandi og fleiri.

Fram kemur í svörum Samskipta að prentmarkaðurinn hafi breyst mjög á undanförunum árum með nýrri tækni, nýrri tækjabúnaði og fjölbreyttari vöruframboði. Möguleikar annarra aðila til að keppa á markaði fyrir einfalt prentverk hafi því aukist.

Samkeppniseftirlitið telur ljóst að Samskiptum hefur ekki verið falið að taka stjórnvaldsákvæðanir eða sinna þjónustu sem kveðið er á um í lögum að stjórnvald skuli sinna eða sem telst vera liður í opinberu hlutverki stjórnvalds. Starfsemi félagsins er þannig einkaréttarlegs eðlis og talið er að félagið stundi ekki starfsemi sem talist getur til hefðbundinnar opinberrar starfsemi þrátt fyrir að vera í meirihlutaeigu íslenska ríkisins gegnum móðurfélag sitt Íslandspóst.

Ef umrætt dótturfélag væru skyldugt til að hlíta reglum upplýsingalaga um aðgengi almennings að upplýsingum telur Samkeppniseftirlitið hættu á því að skapast myndi ójafnræði í upplýsingamiðlun á samkeppnismarkaði sem óheppilegt væri í samkeppni keppinauta.

Samkeppniseftirlitið telur því með vísan til þess framangreinds að starfsemi Samskipta teljist að öllu leyti vera í samkeppni á markaði.

Afrit



Að framangreindu virtu mælir Samkeppniseftirlitið með því að Samskiptum verði veitt undanþága frá upplýsingalögum skv. 3. mgr. 2. gr. laganna.

Virðingarfyllt,  
Samkeppniseftirlitið

Hulda Hákonar